

ΕΙΣ ΕΝ ΡΟΔΟΝ.

(Πρώτη Μάτρων).

"Όλοι χαρίζουν σήμεραν λουλούδια μυρωμένα,
Και πέρνουν φίλημα δειλό από σεμνή παρθένον·
Μόνος ἐγὼ δὲν χάρισσα τριαντάφυλλο κανένα,
Κ' ἀδίκως τώρα σὲ κρατῶ, λουλούδι ἀγαπημένο.
"Ἐχει ἡ μοίρα και γιὰ σὰς, ἄνθη πτωχὰ, φαρμάκια,
Δὲν χαίρουν' ὅλα τῆ ζωῆ τῆς; γῆς τὰ λουλουδάκια.

Ἄνυποστο μὲ τ' ἄλλα σου τ' ἀδέλφ' ἀγκαλιασμένο,
Τῆ χαραυγῆ κοιμόσουνα σὲ μρισμένο στρωῖμα,
"Ἐλαμπ' ἀπάνω σου ἡ θροσιὰ σὰν β' ἔμαθα ἐρωτευμένο,
Κι' ἀκίνα χαμυγέλας ἀπὸ παιδικό σου στόμα.
"Ἀχ! γιὰ μιὰ κόρη ἐπίστεψα πῶς εἶσαι γεννημένο,
Ληθρόνμα πῶς μὲ μισεῖ, και σ' ἔκοφα καύμένο!...

Μὴ μὲ ψυχομαραινέσαι και μὲ παραπονέσαι,
Και μὴ, λουλούδι, μὲ μισεῖς; λουλούδι ἔφρανευμένο,
"Ἐλεημοσύνης μυρωδιὰ και δι' ἔμένα χῦος.
"Ἀνεῖ και τὸ τριαντάφυλλο κοντὰ στὸν παιθαμένο...
"Ἄρσε τὸ χέρι ἐν' ἐν; νεκροῦ τὰ φύλλα σου νὰ πιάνη·
Γιατὶ σ' ἔχει κι' ὁ ἔρωτας κι' ὁ θάνατος στεφάνι!

Σὲ ποῖον, λουλούδι ἐρωτικό, σὲ ποῖον νὰ σὲ χαρίσω,
Και ποῖα ἀπὸ τὸ χέρι μου σ' ἐσένα θαύρη χάρι;
Βρίσκεται σῆθος και γιὰ σὲ ἀγάπης νὰ σ' ἀφήτω,
Και μ' ὅλη σου τὴν εὐμορφιὰ παρθένα νὰ σὲ πάρη;
Κανένα βόδο μόνο του ἀρώματα δὲν χύνει,
Τὸ χέρι ὅπου τὸ κρατεῖ ἐκείνο τοῦ τὰ δίνει...

"Ἀχ, ξεύρω, ξεύρω τί ποθεῖς, γνωρίζω τί γυρεύεις,
Και τί θὰ μ' εἶγες, φωνὴ ἂν εἶγες, νὰ λαλήσης·
Τῆ; κόρης ποῦ δὲν μ' ἀγαπᾷ, τὴν εὐμορφιὰ ζηλεύεις
Κ' ἐπιθυμεῖς τὰ καστανὰ μαλλιὰ τῆς νὰ στολίσης...
Ταλαίπωρο! ἄλλος κανεὶς σ' ἔχει νὰ δώσῃ,
Τότε τὸ χέρι τ' ἀκριβὸ ἐπάνω σου θ' ἀπλώσῃ!

Πᾶμε σὰν δὲν μᾶς θέλουσε και δὲν μᾶς κάνουν χάρι,
Εἰς ξεχασμένα σμῆματα, σ' τοῦ χάρου τὸ σκοτάδι·
"Ἴσως κανέναν συμπαθεῖς νεκρὸς ἐνεῖ σὲ πάρει,
Γιατὶ δὲν ἔχουν οἱ πτωχοὶ τριαντάφυλλα σ' τὸν ἄθον...
Κι' ἀνίσως οὐτ' ἕνας νεκρὸς δὲν εὐρεῖ γιὰ σ' ἐένα,
"Ἀχ, ἡ μαρούλα μου ποῦ ζῆ, σὲ ἔχει' ἀπ' ἔμένα!

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΣΤΙΧΟΙ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΒΙΚΕΛΛΑ.

(Ἐν Ἀσυνῶν, 1862.)

Ὅσον και ἂν καταδικάζεται παρα πολλῶν, εἴτε αὐθορμητῶν εἴτε ἐξ ἐπαγγελίας ἀριστάρχων, ἡ νεωτέρα ἑλληνικὴ ποίησις, οὐδ' αὐτῶν ἐνίστε τῶν δημοτικῶν ἁσμάτων ἀξία πάρεδρος κρινόμενη, οὐχ ἥττον ὑπάρχει, και ἡ ὑπαρξίς τῆς αὐτῆ εἶνε κἀν ἐκανὸς δι' αὐτὴν τίτλος ζωῆς. Ὅταν τις ζῆ, ἔχει

και τὸ πρὸς τοῦτο δικαίωμα, δικαίωμα ἀπὸ τῆς πραγματικότητος αὐτῆς ἀπορρέον, και μηδεμιᾶς χρῆζον δικαιολογίας· ὑπῆρξεν ἅπαξ, ἄρα ἔπρεπε νὰ ὑπάρξῃ, και ἀντὶ νὰ δαπανώμεθα ἐρωτῶντες αὐτὸν πῶς και διατὶ προέχθη εἰς τοὺς ζῶντας, προσπαθοῦντες νὰ τῷ διαφειλονεικίσωμεν τὰς βιωτικές του περιγμηνάς, και ἀρνούμενοι αὐτῷ τὴν ὑπαρξίν, μόνον ἴσως διότι, κατὰ τὴν ἰδεάν ἡμῶν, δὲν ἔπρεπε νὰ ζῆ, πράττομεν ποθὸ κάλλιον ἐξετάζοντες πῶς ζῆ, ἐπιδιαφερόμενοι νὰ μάθωμεν ἂν πολιτεύεται ἀξίως τοῦ λαχόντος αὐτῷ βιωτικῷ κλήρου. Τοῦτ' αὐτὸ φρονούμεν και τῆς κριτικῆς ἀποστολῆν, προκειμένου περὶ ποιήσεως. Δὲν ἔχει καθῆκον οὔτε δικαίωμα ὁ κριτικὸς νὰ καταστρέφῃ ὅτι τῷ δίδεται εἰς ἐξέτασιν, ἢ ἀποδείξῃ ὅτι πραγματικῶς δὲν ὑπάρχει, μόνον διότι ἔτυχε νὰ φρονῇ ὅτι ἡ ὑπαρξίς ἐκείνη εἶνε ἀνάξια λόγου, ἢ ζωὴ ἐκείνη εἶνε νεκρά· οὐδεὶς δικαιούται νὰ καταθραύσῃ και διαμελίσῃ σύνθετόν τι και πολύπλοκον τεχνούργημα, ἵνα τὸ ἐξέτασῃ δῆθεν καλλίτερον, πράγματι ὅμως διότι ἐκ τῶν προτέρων ἤδη φρονεῖ ὅτι ζωὴ ἢ θάνατος, διαμελίσις ἢ ὑπαρξίς εἶνε πράγματα ἴσα δι' ὄν ἀνάξια προσοχῆς. Δύναται ὁ κριτικὸς νὰ ἐξέτασῃ τί ἀπροκαταλήπτως, ὡς ὑπάρχει, ὡς ἐγεννήθη; ἂς τὸ πράξῃ· ἀλλὰ τὸ παρατιθέμενον φαίνεται πολυσύνθετον, σκοτεινόν, χρήζει μικροῦ τινος διαμελισμοῦ, ἀσπμάντου τινος ἀποσυνθέσεως, χημικῆς τινος ἀναλύσεως, πρέπει νὰ διαλυθῇ δηλ. νὰ παύσῃ ὑπάρχον· ἀδιάφορον ἂν πάθῃ κατὰ τὴν ἐγγχειρίσιν, ἂν ἀποθάνῃ ἴσως· ἡ ζωὴ του δὲν εἶνε πολύτιμος. Ὅχι, τοιαύτην κριτικὴν δὲν χρειαζόμεθα· τὰ μικρὰ παιδία καταστρέφουσι πολλάκις τὰ χάρτινά των ἀνάκτορα ἵνα ἴδωσι τὸ περιεχόμενόν των, ἀλλ' οἱ κριτικοὶ ἀξιοῦσι πιστεύομεν ὅτι δὲν εἶνε παιδία, και ἂν δὲν παραδέχονται ἴσως ὅτι ἡ νεωτέρα ἑλληνικὴ ποίησις εἶνε πῶς ἀξιοτέρα χαρτίνων ἀνακτόρων.

Τοιαύτας εἶχομεν περὶ ποιήσεως ἰδέας, ὡσάντις ἐλαμβάνομεν ἀνά χεῖρας νέον τι προῖον τῆς ἑλληνικῆς ποιήσεως, ὡσάντις ἐβλέπομεν νεαρόν τι ἄστρον ὑπερκύπτον τοῦ ἑλληνικοῦ Παρνασοῦ, και ὑπὸ τοιαύτας ἐκρίνομεν και κρίνομεν τὴν πατριον ποίησιν. Εἶν' ἀλήθες ὅτι δὲν παρηγάγομεν, ἢ μάλλον δὲν παράγομεν — καθότι ἡ νεωτέρα ἑλληνικὴ ποίησις δὲν ἀπέκτησεν ἐτι παρελθόν — μεγάλα πρᾶγματα· πλὴν μὴ διὰ τοῦτο δὲν παράγομεν; ἂν ψάλλῃ ἠραῖα ἢ ἀηδῶν, μὴ διὰ τοῦτο δὲν εἶνε ἄσμα και τὸ ὄρθρισμα τοῦ κορδαλλοῦ; Ὁ Κύριος Βικέλλας αὐτός, οὐτινος αἱ ποιήσεις ἔδωκαν ἀφο-

μὴν εἰς τὰς ἄλλιας ταύτας γραμμάς, ἀπαντὰ προσ-
φυστάτα διὰ τῶν ἐξῆς στίχων, ὧν μετροφρόνης
αὐτὸς ὁ ἴδιος υποτίθεται ἀντικείμενον, καὶ δι' ὧν
συμπεραίνει τὰς λυρικὰς ποιήσεις τῆς περὶ ἧς ὁ
λόγος συλλογῆς:

Ὁ Δούναβις τόσα βασίλεια τρέχει,

Κι' ὅπου περνᾷ τὸ ρεῦμά του ἀρίνει τ' ὄνομά του.
Πλὴν τὸ ποτάμι τὸ μικρὸ, ποῦ 'στὸ λαγκαδί τρέχει,
Κι' ἀνόνομο κατακυλᾷ τὰ ταπεινὰ νερά του,
Κι' αὐτὸ δὲν εἶνε περιττὸ καὶ ἄσκοπο στὴ φύσι,
'Ὅταν στὴ στενὴ του λαγκαδιὰ λήγους ἀγροὺς ποτίσῃ.

Αἱ ποιήσεις τοῦ Κυρίου Βικέλλα, ὅστις πρῶτον
ἤδη διὰ τῶν προκειμένων Στίχων του παρίσταται
εἰς τὸ κοινὸν ὡς ποιητῆς, ἀποπνέουσι τὸ ἀφελές
καὶ ἀγροτικὸν ἐκεῖνο τῶν δημοτικῶν ποιήσεων ἄ-
ρωμα, ὧν εἰσὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἰκανῶς ἐπιτυχεῖς
κατὰ τε τὴν οὐσίαν καὶ τὴν μορφήν μιμηταί. Ἀ-
σπαζόμεθα τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς ποιήσεως, καὶ τοι
πολλάκις δυσεπίτευκτος ἀποβαίνει ἡ ἀπομίμησις
τοῦ αὐτοφθοῦς καὶ ἰδιοτρόπου, ἠθέλομεν ὅμως ἐπι-
θυμᾶσαι ἐν ταῖς ποιήσεσι τοῦ Κυρίου Βικέλλα μεί-
ζονα περὶ τὴν χρῆσιν τῆς δημοτικῆς γλώσσης αὐ-
στηρότητα. Οὐδὲν χαριέστερον τῆς καθαρᾶς δημο-
τικῆς γλώσσης εἰς μικρὰ λυρικά ποιήματα, τοιαύ-
της μάλιστα ὕλης, οἶαν πρὸ πάντων φαίνεται ὁ
ποιητῆς ἀτμενιζόμενος, τὸ ἀφελές ὅμως αὐτῆς θέλ-
γητρον παραβλάπτεται τὰ μέγιστα, ἅμα λόγια
φράσεις καὶ πεπαιδευμένα λέξεις ἀναμιχθῶσι μετ'
αὐτῆς. Φρονεῖ π. χ. ὁ Κύριος Βικέλλας, ὅτι γράφει
δημοτικὴν γλῶσσαν, λέγων (σελ. 7) ἐντὸς μιᾶς
καὶ τῆς αὐτῆς στροφῆς: *πάλλει, θάλλει, κάλυκα* ;
Εἶνε ἄρα γε δημοτικὴ γλῶσσα ἡ τοῦ στίχου:

Οἱ χρόνοι τῆς γραφῆς χαρᾶς καὶ τῶν χρυσοῦν ἐλπίδων ;

(ἐν σελ. 33), εἶνε δημοτικὴ ἡ φράσις: *τῆς μάχης*
τὰ πεδιά (σελ. 26) ; Τέλος, δημοτικὴ ἡ λογία εἶνε
ἡ ἐξῆς στροφή (σελ. 27) :

Καὶ εἴν' ἀξία ἀναμνηθῆναι πνευματοῦ τοιοῦτου
Νὰ ζῆται χρόνια εὐτυχὴ κι' ἀργὰ νὰ ἔλλῃ ἡ δύσις
τοῦ βίου τοῦ χρηστοῦ του,
Καὶ ἡ καρδιά του νὰ σκιρτᾷ 'ς ἐνδόξους ἀναμνήσεις.

Ἐπιμένοντες τοσοῦτον εἰς τὰ τῆς γλώσσης καθό-
τι φρονοῦμεν σπουδαιότατον τὸν κατὰ τῆς κινδυ-
νώδους ῥοπῆς ἀγῶνα, ἦν τείνει νὰ λάβῃ ἡ δημο-
τικὴ γλῶσσα ἐπὶ τὴν ποίησιν, ἀπόλυτον ἀξιοῦσα
τὸ κράτος, καὶ κρύπτουσα ἐν τούτοις τὰ πολυθυ-
ρα ῥάκη τῆς ὑπὸ τὰ δάνεια τῆς καθαρουσύσης ἐν-
δύματα. Ἔϊνε ἀξία ἡ δημοτικὴ γλῶσσα νὰ ἐρμη-
νεύσῃ σήμερον ὅτι ὁ πολιτισμὸς καὶ ἡ πρόοδος ἐν
γενεῖ τῶν χρόνων ἐνεωτέρισαν κατὰ τε τὸν αἰσθη-

τὸν καὶ νοητὸν κόσμον ; ἄς δοκιμάσῃ ἄς ἦνε ὅμως
εἰλικρινῆς καὶ πρὸς ἑαυτὴν καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ;
ἄς μὴ ζητῇ τὴν βοήθειαν τῆς καθαρουσύσης ἀνὰ
πᾶν βῆμα, ὁμοιάζουσα οὕτω τὸν ἀπαράσκευον ἐ-
κείνον μαθητὴν, ὅστις κληρούμενος νὰ εἴπῃ τὸ
μάθημα, ἔχει ἀπαραίτητον ἀνάγκην νὰ τοῦ τὰ
λέγουν.

Ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν, αἱ ποιήσεις τοῦ Κυρίου
Βικέλλα καὶ αἰσθημα εὐγενῆς ἐλέγχουσι πανταχοῦ,
καὶ διανοημάτων πολλάκις εὐρύτητα, καὶ ἰδεῶν
ἐνίστα πρωτοτυπίαν, καὶ αἰσθητικὴν πρὸ πάν-
των λεπτότητα λίαν ἀξιοπαρατήρητον. Δια-
κρίνονται δὲ μεταξὺ τῶν λυρικῶν αὐτοῦ ποιήσεων:
Ἡ πρὸς τὸν Κ. Τρικουπὴν ἐπιστολή, τὸ καλ-
λίτερον τῆς ὅλης ἀνθοδέσμης ἄνθος, ἡ *Λεοῦδα*, καὶ
ἡ *Μητρικὴ τῶν φλωσσις*, δυνάμενα νὰ λάβωσιν ἐντι-
μον μεταξὺ τῶν δημοτικῶν ἁσμάτων θέσιν, ἡ
Μάρω, ἡ *Σκλαβιά καὶ ὁ Γάμος*, καὶ ἡ *Ἀπο-
λογία*, ἧς ἀνωτέρω παρεθέσαμεν τοὺς τελευταίους
στίχους.

Εὐχόμεθα νὰ ἐπιμείνῃ ὁ Κύριος Βικέλλας εἰς
τὴν πρὸς τὸν Παρνασσὸν ἀνάβασιν, νὰ μεταπεισθῇ
ὅμως ὡς πρὸς τὰς περὶ γλώσσης ιδέας του, καὶ,
ἂν φρονῇ ὅτι πρέπει νὰ γράφεται ἡ ποίησις εἰς
τὴν δημοτικὴν γλῶσσαν, εἰ καὶ ἀνικανούσαν νὰ τὴν
ἐκφράσῃ, διότι ὁ Max. Müller εἶπεν ὅτι: *the real
life of language is in its dialects*, νὰ γράψῃ
τοῖς ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀμικτοῦ καὶ γνησίαν.

A.

ΜΩΣΑΪΚΟΝ.

Οἰκτρόν θέαμα παριστῶσιν αἱ ἀπομαρτανθεῖσαι
ἐκεῖναι γυναῖκες, αἵτινες καλύπτουσι μὲ ἄνθη τὰς
ῥυτίδας των, καὶ στέφουσι μὲ πτερὰ καὶ ἀδάμαν-
τας τὰ λειπώσκακα μέτωπά των ὅλα των εἶναι
ψευδῆ καὶ τὸ ἀνάστημά των, καὶ ἡ χροιά
των, καὶ ἡ κόμη των, καὶ τὸ μειδιάμα των
ὅλα των εἶναι κατηφῆ καὶ ἡ στολή των, καὶ
τὸ ψιμμυθῖόν των, καὶ ἡ φαιδρότης των. Φάσμα-
τα περισηθέντα ἐκ τῶν Κρονίων ἐποχῆς παρελθού-
σης, παρακλίνονται εἰς τὸ συμπόσιον τοῦ παρόντος,
ὡς ἵνα διδάξωσι μελαγχολικὸν τι φιλοσοφικὸν μά-
θημα τὴν νεότητα, ὡς ἵνα εἴπωσιν εἰς αὐτήν: Οὐ-
τω καὶ σεῖς θὰ παρέλθετε ! φαίνονται προσκολλώ-
μεναι μετ' ἀπελπίστας εἰς τὴν ζωὴν, ἥτις εἶναι
κωφὴ πλέον δι' αὐτάς, θέλουσι ν' ἀποφύγωσι τὰς